دووفاقی کەسێتی ... کرمانج فەتاح

حاڵەتێکی دەروونیە دوورەوویشی پێ ئەوترێ، بەڵام دووڕووی سیفەتێکی باشە یان خراپ؛ بێگومان خراپە.
دووڕووەکان:- بەدەست خۆیانە ، کەسەکان خودی خۆیان ئەزانن کە دووڕوون لە گوفتار و کردارەکانیان دووفاقن بە مەبەستێک دووڕووی ئەکەن.
دووفاقی کەسێتی:- وانیە کەسەکە خۆی نازانێ دووڕووە نازانێ دووفاقە ئەمەیان لە ڕەفتار و کردارا دەرناکەوێت بەدەست خۆی نیە ناتوانێ کۆنترۆڵی بکات.

دووفاقی کەسێتی لەک ترازانێکە دابڕانێکە لە نێوان فکری تاکەکەس لەگەڵ فکر و نەریتی کۆمەڵگە
مرۆڤ دوو ئەقڵی هەیە کە بریتین لە:-
١.ئەقڵی ڕووکەشی یان ڕواڵەتی.
٢.ئەقڵی ناوەکی یان ناوەخنی.
کاتێک ئەم دوو ئەقڵە تووشی نەگونجان ئەبن لەک ئەترازێن چونکە ئەقڵی ڕواڵەت بۆچونێکی هەیە و ئەقڵی ناوەکی بۆچونێکیتر کە ئەمە ئەبێتە هۆی دروست بوونی حاڵەتێکی دەروونی کە ناوبراوە بە دووفاقی کەسێتی.

کۆمەڵگاکان هۆکاری سەرەکی ئەم حاڵەتەن چونکە سروشتی مرۆڤ وایە کە کاریگەر ئەبێت بەو شتانەی نەریتی کۆمەڵایەتی بەها و ڕێزیان بۆ دائەنێت بۆ نمونە کۆمەڵگە ڕێزی لە سیفەتێکی دیاری کراو بگرێت تاک هەموو هەوڵی خۆی ئەدات تاکو ئەو سیفەتەی تێدا بێت ئەگەر لەگەڵ ئەقڵ و بیر و بۆچوونی خۆشی نەگونجێ مادەم کۆمەڵگە ئەو سیفەتەی پێ باشە و لای پەسەندە کێشە نییە، ئەگەر لەگەڵ خودی کەسەکە نەگونجێ گرنگ ئەوەیە سەرنج ڕاکێش و جێی بایەخ بێت لە کۆمەڵگەدا، بەڵام ئەمە کێشەییە نەخۆشیە دووفاقی کەسێتیە کە ئەو کەسە لە ئەقڵی خۆی دائەبڕێت شوێن ئەقڵی کۆمەڵگە ئەکەوێت، بەمە دوو چاری چەندەها گیروگرفتی دەروونی ئەبێتەوە تا ئەگاتە ئەو حاڵەی لەگەڵ ئەقڵی خۆی شەڕ ئەکات ئەقڵی خۆی بێدەنگ ئەکات و بەدوای ئەقڵی کۆمەڵگاکەی ئەکەوێت.

بۆنمونە کۆمەڵگای عەرەب پێش هاتنی ئیسلام
عەلی وەردی ئەڵێ دوای لێکۆڵینەوەیەکی زۆر لەسەر عەرەب بەم دەرکەوتووە عەرەب زیاتر لە هەر نەتەوەیەکی دیکە تووشی دووفاقی

کەسێتی بوونەتەوە لەوانەشە هەکاری ئەمە لەوەوە سەرچاوەی گرتبێت ئەوان لەمیانەی گەشەکردنی شارستانی خۆیان کەتوونەتە دوو پاڵنەری پێچەوانەی یەکترەوە یەکێکیان بیابانشینە و ئەویتریان ئیسلام.

عەرەب پێش هاتنی ئاینی پیرۆزی ئیسلام هەموو خەڵکەکەی بەدو بوون لەبیاباندا ئەژیان دواتر کە ئیسلامیان بۆ هات ئەمەش لەگەڵ خۆی ئەو پەیڕەوەی هەڵگرتبوو کە پێچەوانەی بەهاکانی بیابانشینە .

تاکی عەرەب لە ئەقڵی ناوەکی کەسێکی بەدوە و لە ڕواڵەتیش ئیسلامە ئەو لەلایەک ستایشی هێز و شانازی و بەرزی ئەکات لە ڕەفتارەکانیدا کەچی لە قسەکردندا ئامۆژگاری خەڵک ئەکات بەوەی لە خوا ترس بن و یەکسان بن لەنێوان خۆیاندا.

لەرەیا هەموو عەرەب ناگرێتەوە بەڵکو ئەوانە ئەگرێتەوە کە بیابان نشین بوون هۆیەکی تریش زۆر و بەری پیاوانی ئاینی بوو.

بۆ نمونە کەسی عێراقی لە هەموو کەسێکی دیکەی وڵاتانی عەرەبی دووفاقی کەسێتی زیاترە ئەمەش لەبەر دوو هەکار

هەکاری یەکەم :- عێراق ئێستاشی لەگەڵ بێت زۆرترین تەوژمی بەدو ڕووی تێئەکات کەلەهەموو وڵاتانی عەرەبی زیاتری بەرئەکەوێت.

- هەکاری دووەم:- عیراق هەر لەسەرەتای دەرکەوتنی ئیسلامەوە سەرچاوەیەکی مەزهەبە ئاینیەکان بووە کە جۆرەها مەزهەب و ئەقڵ و بیروبۆچوونی بەخۆیەوە یە دیوە لەباردۆخێکی ئاوایا لامان سەیر نابێت دووفاقی کەسێتی توشی زۆربەی ڕۆڵەکانی ئەم وڵاتە ببێت.

نمونەیەکیتر:- ئەوقۆناخەی حوسێن کوژرا گەورەترین شانەی دووفاقی کەسێتی بوو.

مێژوونوسان باسی ئەوەمان بۆ ئەکەن زۆرێک لەوانەی بە کوشتنی حوسێن چوون جۆرێک لە ململانەی دەروونیان هەبوو تەنانەت لەکاتی جەنگیشدا پێیەکیان بۆ دواوە و پێیەکەی تریان بۆ پێشەوە ڕۆشتووە لەکاتی کوشتنی حوسێن وەک فەرزدەق:- ئەڵێ دڵیان لەگەڵ حوسێن بوو شمشێریان لەسەر حوسێن بوو بەیە یەکێک لە جەنگاوەرەکان بینراوە ترس و لەرزی هەبووە کەچی پێشتر ئازاو بە دەسەڵات بووە کە لەبارەی ترسەوە پرسیاری لێئەکەن بەواتایەک لەواتاکان ئەڵێ من لەسەرسامیدا ئەلەرزم نەوەک لە ترسا تاکو لە کۆتاییا ئەچێتە پاڵ حوسێن و لەگەڵ حوسێن ئەکوژرێت هەریەکێک لە ئێمە ڕۆژێ لە ڕۆژان توشی حاڵەتێکی دەروونی خنکێنەر ئەبێتەوە لەنێوان دوو پاڵنەری جیایا کە یەکلای کردنەوە ئاسان نابێت.

بەڵام ئەم حاڵەتە دەروونیانە هیچ کات لەکاتی جەنگەکانی

فەتحکردندا نەبوو چونکە هەر یەکەک لەوان یەقینی تەواوی بەوە هەبوو کە لەگەڵ دوژمنانی خودا ئەجەنگێت.

کرمانج فەتاح